

Nr 782

Av herr Isacson, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 74, angående de nya lantbruksnämndernas organisation, m. m.

I prop. 74 föreslår departementschefen vissa av omorganisationen av lantbruksnämnderna föranledda förändringar bl. a. beträffande lag om galtbesiktningstvång av den 14 juni 1928, samt förordningen den 8 maj 1942 med vissa bestämmelser angående nötboskapsaveln.

Principen för här nämnda förordningar är att galt eller tjur ej skall få användas i avel inom annan besättning än ägarens, med mindre handjuren i fråga med avseende på härstamning uppfyller vissa kvalitativa fordringar.

Överträdelse skall enligt förslaget beivras med böter om högst femhundra kronor. Dessa författningar är som framgår av lagtexten av fakultativ karaktär, vilket innebär att Konungen på framställning av lantbruksnämnd, eller i vissa fall lantbruksnämnden och landstinget, beslutar att vederbörande förordning skall gälla.

Författningarna som tillkommit i syfte att förbättra den svenska husdjursaveln torde nu ha spelat ut sin roll. De skäl som låg till grund för deras införande föreligger inte längre. Det kan vara av intresse att se vad jordbruksutskottet skrev i sitt utlåtande nr 54 år 1928, då lag om galtbesiktningstvång infördes.

»Strävandena från såväl det allmännas som de enskildas sida att höja svinaveln ha utan tvivel i åtskilliga hänseenden medfört goda resultat, betydelsefulla icke minst med tanke på den viktiga fläskexporten. Och de framsteg, som sålunda gjorts på detta område, böra givetvis i görligaste mån upprätthållas och fullföljas. Av utredningen torde nu oförtydligt framgå, att mindervärdiga galtar i viss omfattning komma till användning; och den skada, som härav förorsakas, torde i betraktande av svinets stora fortplantningsförmåga vara avsevärd. Uppenbarligen utgör ifrågavarande förhållande ett icke ringa hinder för utvecklingen på området och förminskar väsentligt effektiviteten av de åtgärder, som vidtagas till näringsens stödjande. Utskottet håller före, att rättelse härutinnan icke kan inom rimlig tid vinnas enbart på upplysningens väg. Det torde nämligen ligga i sakens natur, att de företeelser, varom här är fråga, i viss omfattning skulle komma att kvarstå, även om de största uppoffringar gjordes för att sprida upplysning.

Med hänsyn till de betydande värden, det här gäller, torde det därför vara nödvändigt att anlita även andra medel.»

Sedan dess har yrkeskunskaperna bland jordbrukarna höjts väsentligt. Vi torde också i detta land vad beträffar såväl svin som nötkreatur ha ett mycket högstående avelsmaterial som torde ligga främst i världen. Jordbrukarna tillmäter numera denna produktion en helt annan ekonomisk betydelse än vid tiden för förordningarnas införande, och ett starkt medvetet intresse för en fortsatt förbättring av husdjursraserna torde vara allmänt utbredd. Det kan inte göras gällande att jordbrukarna av okunnighet eller rent medvetet skulle börja använda ett undermåligt avelsmaterial. Om någon skulle falla för denna frestelse torde det i varje fall inte ha någon samhällsekonomisk betydelse som motiverar upprätthållandet av en ganska tungrodd övervakning av förordningarna, om de alls skall tjäna något ändamål.

Det bör påpekas att ett slopande av dessa förordningar på intet sätt påverkar det officiella avels- eller kontrollarbetet i syfte att fortgående förbättra husdjursraserna.

Åberopande det anförda får jag därför hemställa, att riksdagen måtte besluta att lagen den 14 juni 1928 (nr 196) om galtbesiktningstvång samt förordningen den 8 maj 1942 (nr 341) med vissa bestämmelser angående nötkreaturs- och boskapsaveln upphör att gälla från den 1 juli 1967.

Stockholm den 14 april 1967

Birger Isacson (h)